

A középfokú vadgazdálkodási szakképzés hatékonyságát segítő módszerek és azok eredményei a Herman Ottó Szakgimnáziumban

(Methods Helping Effective Vocational Training in Wildlife Management and their Results in Herman Otto Vocational Secondary School)

Bögöti Gábor*

Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Kivonat

A középfokú vadgazdálkodási szakképzés több változáson ment át az elmúlt tíz évben, mint az azt megelőző 100 évben. Az elmúlt időszak változásai kedvezőtlenül érintették a hivatásos vadászképzést. A képzésbe jelentkezők elhivatottsága és a képzésre fordítható főként pénzügyi források csökkentek. A Herman Ottó Szakgimnáziumban folyamatosan keressük azokat a módszereket és lehetőségeket, melyekkel megőrizhető a hivatásos vadászok szakmai minősége.

Kulcsszavak: hivatásos vadászképzés, módszerek, innováció, eredmények

Abstract

Secondary vocational training in wildlife management has changed more for the last 10 years than for the previous 100-year period (altogether). Changes in the past period have had a negative impact on professional hunting training. Both the dedication of the applicants and the financial resources allocated to the training have been reduced. In Herman Otto Vocational Secondary School we are continually looking for ways and means to preserve the quality of work of professional hunters.

Keywords: professional hunting training, methods, innovation, results

1. Bevezetés

Hazánk vadállományának minősége azok élőhelyével együtt unikális értéket képvisel. Ezért rendkívül fontos, hogy az erdő és vadgazdálkodásban olyan gyakorlati szakemberek helyezkedjenek el, akik képesek ezt az értéket megőrizni.

Magyarországon a vadászatnak és vadgazdálkodásnak mély gyökerei vannak. Olyan szakterületről van, szó ahol évezredek hagyománya van az oktatásnak, a jövő nemzedék nevelésének. A minőségi képzés tehát nemcsak feladata az ágazatban dolgozóknak, hanem erkölcsi kötelessége is.

---

* bg.hermanisk@gmail.com

2. A vadgazdálkodási szakképzés rövid története

A középfokú vadgazdálkodási szakképzés önállóan vadász-, vadtenyésztő szakmunkás néven indult Balatonfenyvesen. Itt a körülmények nagyon puritánok voltak, így Öhm László a Szombathelyen (Oladon) működő Mezőgazdasági Szakmunkásképző Iskola igazgatója karolta fel a képzést. Jó néhány évvel később az ország másik felén, Csongrádon indult hasonló oktatás. 1986-tól szakközépiskolai rendszerben majd 1998-tól technikai szinten történt a hivatásos vadászok képzése.

2013-ban született minisztériumi döntés arról, hogy az OKJ számok csökkentése miatt az erdész technikus képzést össze kell vonni a vadgazdálkodási technikus képzéssel. A döntés ellen tiltakozott az összes tradicionális erdészeti és vadgazdálkodási intézmény, az Országos Magyar Vadászkamara, az Országos Erdészeti Egyesület és az Országos Magyar Vadászati Védegylet is.

2017-ben újra szétválasztották a két szakmát. Így fordulhat elő, hogy jelenleg számos neves iskolában öt, illetve hat évfolyamon három különböző OKJ szerint tanulnak a diákok.

3. A vadgazdálkodási szakképzés eredményei a Herman Ottó Szakgimnáziumban

Az Agrárkamara 1990-től minden évben megrendezte a vadgazdálkodási technikusok Országos Szakmai Tanulmányi Versenyét. Ezen a versenyen az iskolánk tanulói szinte megszakítás nélkül szerezték meg az országos első három helyet. Ez a sikerszéria 2000-ig tartott. Az intézmény szaktanári gárdája kezdett cserélődni. A gyakorlati lehetőségek drasztikusan csökkentek. Az intézmény vezetősége sem preferálta a hivatásos vadász tanulókat. Előtérbe került a környezetvédelmi képzés. A vadörképzésre fordított források apadtak. Eszközfejlesztés, korszerűsítés nem történt.

A 70-es 80-as években az ország összes megyéjéből jelentkeztek diákok Oladra. A bekerüléshez felvételizni kellett. 2000-ben a szakra jelentkezők száma annyira lecsökkent, hogy a 30 fős osztálylétszámok helyett csak fél osztályokat tudott az intézmény beiskoláztatni. A gyerekeknek nem kellett felvételizni, a bekerüléshez pedig gyakran a 2,5-ös átlag is elég volt. 2007-ben minden tanári értekezleten felmerült, hogy fennáll annak a veszélye, hogy a szak rövid időn belül megszüntetésre kerül.

4. A problémák feltárása, tananyagfejlesztés

Jómagam 2007-ben kerültem az intézménybe szaktanárként és gyakorlatvezetőként. Szembesültem a szak fényes múltjával és a lesújtó aktuális helyzettel. Az oktatás színvonalának növelésére tett javaslataimat sem a közvetlen felettesem, sem az intézmény vezetősége nem támogatta. Egyedül a saját óráimon volt lehetőségem segíteni a gyerekek minél eredményesebb felkészülését. Kezdetben négy olyan területet határoztam meg, amelyeken minél előbb javulást szerettem volna elérni:

1. interaktív órák, tananyagfejlesztés;
2. változatos, mindenre kiterjedő gyakorlatok;
3. szakkörök;
4. tehetséggondozás.

A vadgazdálkodási technikus képzés tantárgyaihoz nagyon kevés tankönyv állt rendelkezésre. A forgalomban lévő tankönyvek pedig rendkívül elavultak voltak. Éppen ezért szakítva az iskola hagyományaival nem használtam tankönyvet az oktatáshoz. Az iskolában megszokott frontális órák helyett már a második tanévem során interaktív eszközöket használtam. Az elkészített Power Point előadásaim minden általam tanított tantárgynál több mint egy egész érdemjegy javulást eredményeztek egyik tanévről a másikra.

Korábban az iskolánknak rengeteg kapcsolata volt az állami erdészetekkel és vadász-társaságokkal, azonban számomra sajnos a máig nem tisztázott okok miatt ezek az együttműködések sorra megszűntek. A számos szakmai gyakorlatról fényképek, videó felvételek és a nyugdíjas kollégák beszámolóit tanúskodtak. Az egész napos gyakorlatokat a gyerekek legtöbbször az iskolában töltötték el és ez demotiválta őket. Lehetőségeimhez mérten igyekeztem ezeket a foglalkozásokat minél változatosabbá tenni. Nagy előrelépés volt, amikor az iskola mellett elterülő vadász-társaság hivatásos vadásza, iskolánk volt diákja, a végzős tanulókat minden héten magával vitte a területre az egyes szakmai feladatok ellátására.

Az iskola szabályzata lehetővé tette a szakkörök szervezését. Ezekben az alkalmakon igyekeztem a legizgalmasabb szakmai témákkal foglalkozni. Próbáltam a legújabb vadbiológiai kutatások eredményeit a gyerekek felé tolmácsolni.

Mint azt említettem a kétezres években már nagyon gyenge átlaggal be lehetett kerülni az intézménybe. Ez azt eredményezte, hogy a 15-20 fős osztályokban nagy különbségek voltak a diákok képességei között. Néha úgy éreztem az egyes osztályokban, hogy a jó képességű tanulók szégyellték magukat a tudásuk, felkészültségük miatt. Igyekeztem differenciálni a tanulókat, illetve megerősíteni a diákok önbizalmát. Próbáltam a továbbtanulásra motiválni azokat a diákokat, akiket erre képesnek találtam. Már az első tanévem során sikerült egy kiváló képességű diákomat arra rábírom, hogy jelentkezzen a Nyugat-Magyarországi Egyetemre. Nagy öröm számomra, hogy kiváló eredményeket ért el, és jelenleg a doktori szigorlatára készül.

Az első néhány tanév során már érezhető volt a változtatások eredménye. A technikus vizsga eredményei javultak, és az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyeken is dobogós helyezeket sikerült elérni:

- 2008-ban Bende Attila Tibor 3. helyezés
- 2009-ben Pócza János 2. helyezés
- 2010-ben Kiss Dávid 3. helyezés

5. Vezető és szemléletváltás az intézményben

2010-ben az egész vezetőség lecserélődött. Létrejött egy olyan kollektíva, amely innovatív szemlélettel és fiatalos lendülettel tekintett a jövőbe. Jómagam a vadgazdálkodási szak vezetője lettem, és lehetőséget kaptam a gyökeres változtatásra. Első lépésként újabb javításra szoruló területeket definiáltam:

1. gyakorló vadászterület kialakítása;
2. szaktanári gárda frissítése;
3. országos szakmai tanulmányi verseny felkészítés.

A vezetőség támogatásának köszönhetően gyorsan megvalósulhattak a tervek. Az iskola mellett elterülő Alpokaljai Vadászati Közösség Vadász-társasága hivatalosan az intézmény gyakorló vadászterülete lett. A diákok lehetőséget kaptak az összes szakmai feladat elvégzésére hivatásos vadászok és szaktanárok vezetése mellett. Ez lett hazánk legnagyobb kiterjedésű oktatási, kutatási célú vadászterülete, olyan mintaterület, ahol a vadgazdálkodás a közös szakmai munkának köszönhetően példászerűen valósulhatott meg. Elismerésül a

jogosult megkapta a gróf Nádasdy Ferenc plakettet, amely a legnagyobb szakmai elismerés, amit a Magyar Vadászati Védegylet vadászatra jogosultnak adhat.

A szakmai versenyre történő hatékony felkészítés érdekében kértem, hogy a végzős évfolyamon én taníthassam a tantárgyak 90%-át. A tanév során több próbavizsgát is szerveztem a kellő vizsgarutin megszerzése miatt. A tanév során 8 diákot neveztem a 2011. évi Országos Szakmai Tanulmányi Versenyre. Mindannyian a döntőbe jutottak és egyéniben, valamint csapatban is győzelmet arattak.

Az Országos Tanulmányi versenyen elért helyezések 2011-ben:

1. hely: Varga Evelin Angyalka
4. hely: Markó Martin
6. hely: Svób László
7. hely: Hódosi Erik
8. hely: Salamon Ádám
10. hely: Soós Norbert
11. hely: Talabér Viktor
17. hely: Horváth Ádám

A 2011–2012-es tanévben felkértem a kormányhivatal vadászati felügyelőit, hogy az elméleti oktatás színvonalának további növelése érdekében vállaljanak órát a vadgazdálkodás, vadászati jog, trófeabírálat területén.

Az oktatási vadászterületnek köszönhetően megoldott lett a diákjaink nyári gyakorlati képzése is. A tanulók hangulata nagyban javult. Saját bevallásuk szerint úgy érezték, minden tudást a legjobbtól sajátíthatnak el. Erről tanúskodott a 4,92-es technikus vizsgaátlag. 2012-ben öt főt nevezünk a végzős évfolyamból. Az eredmények tovább javultak.

Az Országos Tanulmányi versenyen elért helyezések 2012-ben:

1. hely: Kiss Milán
3. hely: Kondics Dávid
4. hely: Reizinger Tamás
6. hely: Puha Balázs
7. hely: Lackner Kitti Vanessza

A 2013-2014-es tanévben még nagyobb hangsúlyt fektettem arra, hogy tovább javuljon az elméleti és gyakorlati oktatás összhangja. Tovább folytattuk a próbavizsgákat és igyekeztünk tanulni a korábbi apróbb hibákból. 2014-ben országos versenytörténelmet írtak a „hermanos” diákok. Az intézmény öt diákot nevezett az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyre és az első öt helyet szerezték meg.

Az Országos Tanulmányi versenyen elért helyezések 2014-ben:

1. hely: Bazsó Dávid Miklós
2. hely: Márkus Letícia
3. hely: Szabó Martin Zsolt
4. hely: Vass Szabina
5. hely: Horváth Roland Tamás

Néhány év intenzív és tudatos munkájával sikerült helyreállítani az intézmény nimbuszát. Sajnos az OKJ megváltoztatása miatt 2014. óta nincs külön OSZTV a vadgazdálkodási technikusként. A következő ilyen verseny 2021-ben várható.

6. Az eredmények hatása, szakmák összevonása

A kiváló eredményeknek hamar híre ment. A harmincfős osztálylétszámokra többszörös lett a túljelentkezés. A felvett diákok tanulmányi átlaga nagyságrendekkel javult. Amíg 2007-re csak Vas megyére szűkült a vadgazdálkodási szakunk beiskolázási területe, addig ma elmondható, hogy az egész Dunántúlról érkeznek hozzánk diákok. Van Bács-Kiskun megyei tanulóink és idén volt Heves megyei jelentkezőink is. A diákjainkat bevontuk a beiskolázási tevékenységbe. A szaktanárokat elkísérik a régi általános iskolájukba és mesélnek az általuk választott szakma szépségeiről és az iskoláról.

Az oktatási vadászterületről Takács Viktor elismert természetfilmes készített kiváló filmet, amelyet a Fishing&Hunting csatornán nagy sikerrel sugároznak. Ezáltal az ország is megismerhette a tanulóink szakmai munkáját.

Az erdészeti, vadgazdálkodási szak összevonásával rengeteg munkája lett az intézményünknek, hiszen meg kell teremteni az erdészsképzés feltételeit is. Mára elmondható, hogy ez maradéktalanul sikerült. Idén az erdészeti, vadgazdálkodási technikus tanulóink független bizottság előtt 4,3-as technikus átlagot produkáltak.

Az erdészsképzésből is sokat profitált az iskola. Évente számos szakmai munkát tudunk elvállalni. Ennek köszönhetően a tavalyi és a tavalyelőtti tanévben 1-1 millió forint árbevételértünk el. Ezeket a forrásokat visszaforgatva a szakképzésbe jelentős eszközfejlesztést tudunk végrehajtani, ami tovább növeli az oktatás színvonalát és hitelességét.

A munkaközösségben folyamatos a tananyagfejlesztés. Sorra készülnek a magas színvonalú bemutatók. A projektorokat és laptopokat iskolánkban gyors ütemben váltják az interaktív táblák, amelyekkel kifejezetten izgalmas órákat lehet tartani. A tananyagokat a diákok digitális formátumban is megkapják az osztályok „facebook” csoportjában. Ide kerülnek be a számonkérések időpontjai, így nincs félreértés, hogy melyik órára miből kell a tanulóknak felkészülni. A diákok mobiltelefonon, tablet segítségével az összes tanév anyagához hozzá tudnak férni bármikor és bárhol. Nem képezheti vita tárgyát hogy mi hangzott el órán és mi nem.

A felmenő rendszerű vadgazdálkodási technikus képzésben óraadóként alkalmazzuk a vadászterület hivatásos vadászait. Ez nagyban növeli a képzés hitelességét, hiszen a vadőrök nem csak a vadászterületen, hanem az iskolában is oktatják a jövő generációit.

7. Összegzés

A szakképzést érintő negatív irányú folyamatok hatásai megfelelő tervezés mellett tompíthatók, sőt kellő motiváció mellett az eredményesség akár növelhető. Az elmúlt 10 év intézményi tapasztalatai alapján az egyik legfontosabb tényező a szaktanári gárda pedagógiai elkötelezettsége és szakmai felkészültsége.

Ennek a siker érdekében társulnia kell egy olyan vezetőséggel, amely modern felfogásban igyekszik irányítani az iskolát. Fontos a gyakori és hatékony kommunikáció, a célok és feladatok meghatározása, valamint az eredmények rendszeres értékelése. Kiemelt feladat a minőségi munka elismerése a kollégák és a diákok felé egyaránt.

A 21. század tanulóinál a hagyományos oktatási módszerek egyre kevésbé működnek. A tanároknak fel kell venni a ritmust az egyre gyorsuló világban. Olyan csatornákat kell használni, amelyeken keresztül elérhető a diák.

A tanulókat fokozatosan kell felkészíteni azokra a helyzetekre, amelyekkel a gyakorlatban, illetve a különböző vizsgákon szembesülnek. Kimagasló eredményt csakis így várhatunk el. Fontos a szaktanárok továbbképzése és a naprakész információk közvetítése a tanulók felé. Ez segíti a végzett tanulók tudásának versenyképességét. A megfelelő minőségű gyakorlóterület nélkülözhetetlen a magas színvonalú képzéshez. A szerződéssel vállalt szakmai munkákból szerzett bevételeket a szakképzésbe kell visszaforgatni. Az oktatás tárgyi feltételeinek javulása elégedettséggel tölti el a diákokat. Érzik, hogy a munkájuknak van eredménye. Fontosak a megmérettetések más intézményekkel, hiszen így határozható meg igazán az iskolák felkészítő munkája közti különbség.

Az eredmények kiválóan használhatók marketing eszközként. A szakmai sajtó szomjazza a híreket, így szinte plusz befektetett munka nélkül népszerűsítik az intézményt. Aktív tevékenységgel, minőségi honlappal, beiskolázási körutakkal nagyban növelhető egy intézmény népszerűsége. A Hermanban úgy tartjuk, hogy az elégedett, boldog és sikeres diák a legjobb reklám az iskolának.